

VYSVĚTLIVKY K NĚKTERÝM SKRATKÁM V KATALOGU, ZÁKLADNÍ INTERPRETACE UVEDENÝCH PH

TPI: hlavní selekční index USA. Čím vyšší TPI, tím lepší je plemenářská a komerční využitelnost býka. Váha vlastností v indexu je:

BÍLKOVINA 27 | TUK 16 | TYP 8 | VEMENO 11 | PD 7 | FI 13 | NOHY 6 | SB (-5) | PORODY 2 | ML.TYP (-1) | DSB (-1) | FE 3, PORODY (-2)

NM (Net Merit): ekonomický selekční index pro producenty mléka. Čím vyšší je hodnota NM, tím je býk v podmínkách USA vhodnější z pohledu ekonomické výroby mléka. Pozor, index NM je stanoven pro podmínky zpeněžení mléka v USA. Složení:

VLASTNOST	Bílkovina	Tuk	Mléko	PL	SB	Vem	Nohy	Těl. váha	DPR	HCR	CCR	Přežitelnost
VÁHA	18.3	23.7	-0.7	13.4	-6.5	7.4	2.7	-5.9	6.7	1.4	1.6	7.4

DWPŠ (Dairy Wellness Profit Index): nový selekční index, podporující více šlechtění na produkční dlouhověkost a přežitelnost v podmínkách velkovýroby. S různou váhou jsou zde zahrnuty produkce, typ, produkční dlouhověkost, plodnost a vlastnosti wellness (odolnost vůči výskytu mastitidy, laminitidy, metritidy, slezu, ketosy a retence placenty).

Index konverze krmiva (FE - Feed Efficiency Index): selekční index odhadující přínos za mléko, po odečtení nákladů na krmiva. Počítá se přes korelující prediktory, podle vzorce: *příjem za mléko – náklady na krmnou - záchovnou dávku*.

SB či SCS (somatické buňky): stejně jako v ČR platí, že čím nižší je číslo (hodnota PH), tím lepší je PH.

PD či PL (produkční dlouhověkost): číslo ukazuje, o kolik měsíců vydrží průměrná dcera daného býka produkovat déle, nežli je průměr dcer ostatních býků populace. Tzn., že např. dcery býka s hodnotou +3,0 by měly v podmínkách USA vydržet v průměru ve stádě o 3 měsíce déle, nežli dcery býka s PH = 0.

LIV (přežitelnost – ekonomická návratnost): nová PH odhadu schopnosti vysokoužitkové krávy přežít ve stádě (rozmezí -5 až +5. Oproti PD je v hodnocení zahrnut i rozdílný ekonomický efekt případů, kdy kráva uhynie, je prodána či vyřazena a pak jde na jatka.

SCR (sire conception rate): vlastní plodnost býka v USA. Průměr je 0. Interpretace - u býka s hodnotou +2 lze u průměrného stáda populace (březost krav 30%) očekávat 32% březost.

DPR (daughter pregnancy rate – index plodnosti): odhad zabřezávání dcer býka. Odchylka +1 v PH oproti průměru 0 se rovná servis periodě kratší o cca 4 dny. U býků s prvním OPH jde, vzhledem k nízké dědivosti znaku o údaj s nízkou spolehlivostí. Vyšší význam má PH až u býků blížících se doprovázení (již stovky vyhodnocených přípuštění dcer).

FI (Fertility Index – zabřezávání dcer): index, který v sobě kombinuje několik vlastností podílejících se na plodnosti plemenice: 18% HCR – index zabřezávání jalovic + 18% CCR – index zabřezávání krav + 64% DPR.

PORODY či SCE (service sire calving ease): obtížnost porodů po daném býkovi. Nejde o klasickou PH, ale o vyhodnocení informací zaslaných farmáři (procento porodů, kdy bylo potřeba nějaké formy pomoci ošetřovateli). Čím nižší procento, tím lehčí porody. Průměr populace je v současnosti cca 7,9%. Obecně lze na jalovice doporučit býky s hodnotami 3 - 7%. Striktně na dojnice pak býky s hodnotou 10% a více.

SSB (sire stillbirth): procento mrtvě rozených + uhynulých telat do 48 hodin po porodu, po tomto býkovi. Průměr americké populace je cca 8%. Nižší hodnoty znamenají vyšší přežitelnost telat narozených po tomto býkovi. **DSB (daughter SB):** % mrtvě rozených + uhynulých telat do 48 hodin po porodu, u dcer tohoto býka. Průměr populace je opět cca 8%. Nižší hodnoty znamenají vyšší přežitelnost telat narozených dcerám po tomto býkovi.

GESTATION LENGHT (GL – délka březosti): pozitivně korelující s obtížností porodů, produkcí a produkční dlouhověkostí. H² u jalovic 0.48, u krav 0.44. Směrodatná odchylka 1.4 dne, maximum +6.4, minimum - 5.6 (12 dní). Náběhové hodnoty zatím najdete jen na webu WWS.

EKONOMICKÉ SUBINDEXY WWS): TYPEMAXX (maximalizace typu), PRODUCTIONMAXX (maximalizace produkce kg mléka), COMPONENTMAXX (maximalizace kg T+B), BALANCEDMAXX (maximalizuje vyváženost), GRAZEMAXX (vhodnost pro pastvu), OPTIFEED (maximalizuje konverzi krmiva), ROBBOMAXX (vhodnost pro robotiku), FERTILITY+ (nejvyšší předpoklad březosti), CALVING EASE (lehké porody), WELLNESS (maximalizuje přežitelnost), GFORCE PLUS (testanti s kombinací lehkých porodů a plusové březosti), SEXED ULTRA (použití sexační technologie ULTRA).

KC (Kappa Kasein), BC (Beta kasein): interpretace jako v ČR. KC částečně souvisí se sýrařskou kvalitou mléka dcer býka, BC s alergizačním faktorem mléka. Ve většině případů se jedná o typ AA, AB a BB, přičemž **BB** je ze sýrařského pohledu lepší než AB a AB zase lepší než AA. Naopak u BC je z pohledu antialergického mléka nejlepší pouze forma **A2A2**.

Kopp: koeficient příbuzenské plemenitby uvnitř populace USA (v %).

TOP GT PRO ČR: komerční název programu MTS, který je unikátní nejen navenek (z pohledu výběru testantů WWS v zahraničí), ale i uvnitř (výběr testantů firmami v ČR). Do programu jsou vybráni testanti s minimálním rizikem poklesu svého postavení, vysokou spolehlivostí pro porody, vlastní plodnost či přežitelnost telat, současně v nižší ceně, než budou stát po prověření. Přesnost selekce je 95%.

Motto: - mít aktuální data, orientovat se v nich, umět s nimi pracovat, spoléhat se na vlastní rozum a znalosti = jediná ochrana před tím, aby z vás různí prodejci neudělali ☺.

Co pro vás v tomto ohledu, tradičně jako jediní z firem v ČR, děláme?

1. DISTRIBUCE PLEMENNÝCH HODNOT BÝKŮ USA – poslední stránka katalogu.

V této tabulce přesně vidíte aktuální číselné hodnoty, které znamenají příslušnost býka v dané vlastnosti do top 1% (červeně), top 5% (černě zvýrazněně), top 10% býků se stanovenou hodnotou TPI (prověření i testanti). Tabulka je barevně odlišena na sekce PRODUKCE, TYP, FITNESS A VELNESS VLASTNOSTI a jsou v ní uvedeny všechny rozhodující ekonomické indexy – TPI (dosud hlavní a komplexní index), NM (pro producenty mléka), FR – KONVERZE KRMIVA (stále významnější dílčí index pro producenty mléka, nyní i v listu TOP TPI USA) a DWPS (index welleness vlastností, ve vztahu k produkčním schopnostem).

Tvrdí-li vám někdo, že býk je v něčem výborný apod., pak si v této tabulce lehce zkontrolujete pravdivost tvrzení. Pozor jen na to, že u genomických testantů rozhoduje o jejich komerční hodnotě i ročník narození.

2. PŘEHLED GENOMICKÝCH TESTANTŮ PODLE ROČNÍKU A GTPI – najdete na www.mtssro.cz

Unikátní sestava, kde najdete všechny světové býky se stanovenou hodnotou TPI (prověřené i testanty). Býci jsou členěni podle ročníků, od toho nejlepšího, až po hranici stého prověřeného býka a dále pak již jen v pořadí podle TPI. V tabulce zjistíte skutečné aktuální postavení býka v populaci, od kterého by se měla odvíjet i cena. Býci registrovaní v ČR jsou označeni barevně. Čím výše je býk ve svém ročníku a čím blíže je prověření, tím vyšší pravděpodobnost, že zůstane ve špičce i po prověření, tím menší riziko propadu hodnot PH, vyšší spolehlivost pro porody a vlastní plodnost.

